

Uitvoeringsnotitie VVE gemeente Dalfsen

Uitwerking VVE-beleid en toelichting op de
beleidsregels VVE

Dalfsen, augustus 2012

Inleiding

Dit document is een uitwerking van de Notitie Beleid en uitvoering van voorschoolse voorzieningen en educatie 2011 – 2014. In die notitie staat beschreven welke visie en uitgangspunten de gemeente heeft voor voorschoolse educatie. Vervolgens is een pilot VVE gestart in Nieuwleusen, in samenwerking met een aantal partners. De opzet en resultaten hiervan worden in hoofdstuk 2 weergegeven en zijn mede input geweest voor het opstellen van de beleidsregels.

Dit document is tevens een toelichting op de **Beleidsregels voorschoolse educatie gemeente Dalfsen**.

Uiteraard zijn partners betrokken geweest bij het opstellen van de beleidsregels.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt een korte samenvatting gegeven van de Wet Ontwikkelingskansen en Educatie (Oké): het landelijk vastgestelde beleid en de rol van gemeenten. In hoofdstuk 2 vatten we samen op welke wijze de gemeente Dalfsen haar beleid rond Voorschoolse educatie heeft vormgegeven en wat de stand van zaken is. De uitgangspunten voor VVE worden op een rij gezet in hoofdstuk 3..

In de bijlage geven we een overzicht van de verwachte spreiding en het budget.

1. De Wet OntwikkelingsKansen en Educatie

Een korte samenvatting

Definitie VVE

Voor- en vroegschoolse educatie houdt in dat kinderen van 2 tot 6 jaar systematisch en methodisch worden ondersteund in hun ontwikkeling. Het gaat om motorische, sociale, cognitieve en taalontwikkeling. Dit aanbod is bedoeld voor kinderen met een ontwikkelingsachterstand of het risico lopen op een achterstand. Hiervoor wordt de term 'doelgroepkinderen' gehanteerd. Een belangrijke risicofactor voor een achterstand is het opleidingsniveau van de ouders.

In een stimulerende omgeving leren kinderen vanzelf. In een minder stimulerende omgeving, waarin bijvoorbeeld geen uitstapjes worden gemaakt of wordt voorgelezen, lopen kinderen risico op een ontwikkelingsachterstand. Vroeg investeren kost minder dan op latere leeftijd de achterstand moeten wegwerken. Hoewel VVE voor alle kinderen zinvol is, wordt het in Nederland uitgevoerd als doelgroepenbeleid.

Voorschoolse educatie wordt aangeboden op de peuterspeelzaal en kinderopvang. Vroegschoolse educatie vindt plaats op de basisschool (groep 1 en 2). Er zijn verschillende wettelijk erkende programma's binnen VVE. Ze zijn geschikt voor 2-jarigen en lopen door tot en met groep 2 van de basisschool (doorgaande leerlijn).

VVE wordt (minimaal) 3 dagdelen per week op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf aangeboden door gekwalificeerd personeel.

Gemeentelijke taak

De gemeente is verantwoordelijk voor de bekostiging van VVE in peuterspelen en kinderdagverblijven. De gemeente moet in het kader van VVE afspraken maken met besturen van basisscholen, kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en meestal ook consultatiebureaus:

- Het vaststellen van de doelgroep VVE (volgens de regelgeving is de gemeente vrij in het bepalen van de doelgroep van de voorschoolse educatie)
- Toeleiding van de doelgroepkinderen
- Kwaliteit en spreiding van VVE
- Overdracht van kinderen
- Doorgaande leerlijn (tussen voor- en vroegschoolse educatie)

De meeste gemeenten maken gebruik van het LEA overleg (Lokaal Educatieve Agenda) om dergelijke afspraken te maken. Ook in Dalfsen zijn in het LEA overleg bovenstaande punten besproken.

Toeleden en signaleren

Bijna alle kinderen komen op het consultatiebureau. De jeugdarts kan besluiten een indicatie VVE af te geven tijdens een van de reguliere consulten. Ook leidsters van peuterspeelzalen en kinderopvang kunnen een signalerende en verwijzende rol vervullen.

Met name in kleinere gemeenten zijn er gemengde groepen van doelgroep- en niet-doelgroepkinderen. Doelgroepkinderen wonen vaak verspreid over het landelijke gebied en het is vaak moeilijk om hen in één groep te plaatsen. Ook de doorgaande leerlijn is vaak moeilijk te organiseren in kleinere gemeenten omdat er slechts enkele scholen in de gemeente middelen ontvangen voor de vroegschoolse educatie (op basis van de gewichtenregeling). Kinderen van ouders met een lage opleiding krijgen een gewicht. Dit is slechts een van de manieren om tot een bepaling van de doelgroep te komen. Niet alle kinderen van laagopgeleide ouders ontwikkelen een achterstand.

2. Voorschoolse educatie in de gemeente Dalfsen

Beleid en stand van zaken

In 2011 heeft de gemeenteraad de Notitie 'Voorschoolse voorzieningen en educatie 2011-2014' vastgesteld. Hier volgt een korte samenvatting en een rapportage van de pilot VVE Nieuwleusen. Beide vormen de basis voor de uitwerking van de beleidsregels VVE.

2.1. Doelstelling

De gemeente Dalfsen wil in 2013 een voldoende aantal VVE plaatsen gaan realiseren van een goede kwaliteit, om taalachterstand bij jonge kinderen te voorkomen of te verkleinen.

2.2. Spreiding

VVE zal in de komende jaren in ieder geval worden aangeboden op de peuterspeelzalen in Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld. Deze peuterspeelzalen zijn immers centraal gevestigd in de drie grootste kernen en dus bereikbaar voor een grote groep kinderen. VVE moet echter ook goed toegankelijk zijn voor doelgroepkinderen die al een kinderdagverblijf bezoeken. Dit kan door VVE apart te laten aanbieden voor kinderdagverblijven of door een samenwerking tussen beide partijen.

2.3. Doelgroepkinderen

In de gemeente Dalfsen zijn ongeveer 40 doelgroepkinderen (berekeningen 2011). Om deel te kunnen nemen aan het VVE programma, moeten deze kinderen in het bezit zijn van een verwijzing van een jeugdarts van het consultatiebureau. De voortgang van de VVE kinderen wordt besproken door de leidsters van de groep en het Jeugdgezondheidszorg Team (JGZ).

Een goede communicatie richting ouders is belangrijk om ouders te motiveren om hun kind drie dagdelen per week naar de VVE groep te brengen. De VVE-groep is een peutergroep waarbij extra aandacht wordt besteedt aan de ontwikkeling van kinderen met het programma 'Uk en Puk'.

2.4. Programma

In onze gemeente wordt gewerkt met het programma 'Uk en Puk'. Dit is een van de programma's die volgens de wet OKE geschikt zijn voor voor- en voorschoolse educatie. Alle leidsters van de peuterspeelzalen in Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld hebben de basiscursus gevolgd en een leidster van de kinderopvang in Nieuwleusen.

2.5. Evaluatie pilot VVE Nieuwleusen

In augustus 2010 heeft het College besloten om te starten met de pilot VVE in Nieuwleusen gedurende één jaar. In november 2011 heeft de gemeenteraad besloten dat er verder uitvoering moet worden gegeven aan de wet OKE. In overleg met de partners is besloten om de pilot met een jaar te verlengen en in 2012 te komen tot structurele afspraken voor VVE. In maart 2012 heeft een tussenevaluatie plaatsgehad met alle betrokken partijen.

De pilot in Nieuwleusen is bedoeld om ervaring op te doen met het bieden van VVE in een gecombineerde groep kinderopvang/peuterspeelzaal. In deze pilot is plaats voor peuters uit Nieuwleusen en buitengebied (2 en 3 jarigen) die een verwijzing hebben gekregen van de jeugdarts van het consultatiebureau. Voor de start van de pilot zijn de doelen en afspraken vastgelegd in een werkplan.

Een peuter heeft een VVE traject afgesloten als hij/zij bij voorkeur minimaal een jaar 3 (verlengde) dagdelen per week het programma heeft gevolgd. Een periode van 18 maanden is wenselijk.

In de pilot is plaats voor 8 doelgroepkinderen in een groep van totaal 14 kinderen.

Voor VVE wordt een ouderbijdrage gevraagd. De kosten zijn laag. Ouders betalen € 7,80 per dagdeel per maand, voor drie dagdelen is dat € 23,40. Dit bedrag is gebaseerd op de eigen bijdrage die ouders in 2011 met een maximale teruggave van de belastingdienst voor hetzelfde aantal uren zouden moeten betalen.

Positieve punten van de pilot

- Het bereik is groot. De VVE groep in Nieuwleusen wordt aangeboden in zowel de peuterspeelzaal als kinderopvang. Er kan gebruik worden gemaakt van elkaars capaciteiten,

materiaal en deskundigheid. Door de samenwerking kan er op een eenduidige manier worden overgedragen aan de basisscholen.

- Het programma Uk en Puk voldoet aan de verwachtingen.
- Door de samenwerking wordt van elkaars werkvormen geleerd.
- De lijnen tussen het kinderdagverblijf, de peuterspeelzaal en het consultatiebureau zijn kort.

Aandachtspunten

- Overleg en afstemming tussen peuterspeelzaal en kinderopvang kost meer tijd van de leidsters en coördinatoren dan wanneer de VVE groep door één organisatie wordt uitgevoerd.
- Bij kinderen die de kinderopvang bezoeken is het moeilijk om ouders te motiveren om nog een extra dagdeel af te nemen. Wanneer er echter meer dagdelen kunnen worden aangeboden, is de keuzevrijheid groter en zal het voor ouders makkelijker zijn om hun kind aan drie dagdelen deel te laten nemen.

In de tussenevaluatie werd duidelijk dat de volgende zaken nader uitgewerkt moeten worden:

- Structurele aandacht voor de ouderbetrokkenheid en dit vastleggen: ouder gesprekken, ouders stimuleren om thuis activiteiten te doen.
- Afspraken over een evt. warme overdracht bij VVE kinderen. De scholen en de VVE-peuterspeelzaal hebben nu nog geen afstemming met elkaar over de VVE programma's. Wel worden hier stappen in gezet.
- Afspraken over bijscholing van de leidsters.
- Afspraken over het meten van resultaten.

Op basis van de inhoud lijkt de pilot in Nieuwleusen het ideale plaatje (in het licht van harmonisatie peuterspeelzaalwerk en kinderopvang): de kinderen boeken vooruitgang, er zijn korte lijnen tussen peuterspeelzaal en kinderopvang, ook zijn er goede condities voor een warme overdracht naar de scholen en we constateren dat de ouders en leidsters tevreden en enthousiast zijn.

Wel zien we dat de gecombineerde groep iets duurder is dan het los aanbieden op peuterspeelzalen en kinderdagverblijven.

Uit oogpunt van de (toekomstige) harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzalen is het echter wenselijk om VVE in samenwerking aan te bieden. Wanneer het gezamenlijk aanbod wordt losgelaten, is er weliswaar minder tijd nodig voor afstemming en overleg, maar dit weegt niet op tegen de voordelen die hierboven zijn genoemd.

Kortom, wij blijven voorstander van de gecombineerde groepen VVE, die centraal worden aangeboden binnen een kulturhusconcept. Daarnaast is spreiding mogelijk door een aantal VVE-plaatsen bij kinderdagverblijven onder te brengen.

3. Uitgangspunten voor VVE

3.1. De organisatie

1. Harmonisatie

De verwachting is dat peuterspeelzaalwerk en kinderopvang steeds meer zullen harmoniseren. In verschillende gemeenten in Nederland en ook in onze regio is er sprake van fusies of intensieve samenwerking.

2. Maatwerk per kern

Doordat de organisatie van VVE in de drie kernen zal verschillen, is maatwerk per kern nodig. In Lemelerveld, waar Allio na de zomer de peuterspeelzaal overneemt, zal VVE waarschijnlijk net iets anders georganiseerd worden dan in Nieuwleusen. Dat vertaalt zich ook in de kosten van VVE-plaatsen. Daarom worden voor gecombineerde groepen VVE aparte afspraken gemaakt over de subsidie. Voor VVE-plaatsen in kinderdagverblijven geldt een standaard subsidiebedrag per VVE plaats.

3. Huisvesting

Het is lastig om voorschoolse educatie te organiseren bij peuterspeelzalen en kinderopvang als deze in een kern ver uit elkaar gehuisvest zijn. Daarom wordt aangestuurd op zo veel mogelijk gezamenlijke huisvesting.

4. Maximale ouderbijdrage

De voorschoolse educatie moet voor ouders laagdrempelig en financieel toegankelijk zijn. De hoogte van de ouderbijdrage voor doelgroepkinderen die de peuterspeelzaal bezoeken, wordt afgeleid van de ouderbijdragentabel die jaarlijks door de VNG wordt vastgesteld. De ouderbijdrage VVE op de peuterspeelzaal wordt jaarlijks op de website van de gemeente Dalfsen gepubliceerd. Om in aanmerking te komen voor een verlaagde ouderbijdrage is een deelname van minimaal 10 uur per week verplicht. Voor werkende/studerende ouders die hun kind naar het kinderdagverblijf brengen, wordt geen extra bijdrage voor VVE gevraagd. Zij betalen de reguliere bijdrage voor het kinderdagverblijf en ontvangen kinderopvangtoeslag van de belastingdienst.

5. Gemeente als regisseur en subsidiegever.

De gemeente is verantwoordelijk voor het realiseren van VVE plaatsen bij voorschoolse voorzieningen en treedt daarom op als regisseur en subsidiegever. Voor de uitvoering van de Wet Oké en het onderwijsachterstandenbeleid heeft de gemeente middelen van het Rijk ontvangen. De gemeente zou het volgende voor haar rekening moeten nemen:

Structurele kosten:

- kosten voor het realiseren van VVE plaatsen;
- kosten voor de tegemoetkoming in de ouderbijdrage voor ouders van doelgroepkinderen die de peuterspeelzaal bezoeken/derving van inkomsten uit de ouderbijdrage voor peuterspeelzalen;
- kosten voor bijscholing van de pedagogisch medewerkers;
- kosten voor monitoring;
- kosten voor toeleiding.

Incidentele kosten:

- kosten voor de scholing van de pedagogisch medewerkers;
- kosten voor de aanschaf van materialen van het programma Uk en Puk.

De kosten worden betaald vanuit de subsidie aan kinderdagverblijven en peuterspeelzalen, met uitzondering van de scholingskosten. De scholing wordt gemeentebreed georganiseerd voor leidsters van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven die VVE-plaatsen aanbieden.

3.2. De inhoud

1. Vaststellen doelgroep

Peuters uit de gemeente die in aanmerking komen voor voorschoolse educatie zijn alle kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar die een verwijzing hebben gekregen van de jeugdarts van het consultatiebureau op basis van een gesignaleerde (taal)ontwikkelingsachterstand of een hoog risico daarop.

2. Toeleiding

Het consultatiebureau stimuleert en adviseert ouders om hun kind te laten deelnemen aan VVE. Ook krijgen ouders een folder mee over VVE (mogelijk wordt dit in de toekomst uitgebreid met andere communicatiemiddelen, zoals een videofilmje op internet).

Om het bereik van doelgroepkinderen te optimaliseren werken het consultatiebureau, peuterspeelzaal en kinderdagverblijf samen.

Daarnaast wordt onderzocht of de gemeentelijke logopedistes een deel van hun werkzaamheden naar de voorschoolse periode kunnen verschuiven, zodat spraak/taalstoornissen vroeger worden herkend en gesignaleerd.

3. Aantal dagdelen

Een kind dat wordt doorverwezen vanuit het consultatiebureau moet minimaal 10 uur per week voorschoolse educatie volgen. Voorschoolse educatie wordt dan ook aangeboden gedurende minimaal 10 uur per week, in een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal. Bij de peuterspeelzaal wordt dit bij voorkeur aangeboden in 3 dagdelen per week.

4. Overdracht en doorgaande leerlijn

Peuterspeelzalen en kinderdagverblijven die VVE aanbieden, moeten afspraken maken met basisscholen over de overdracht en de doorgaande leerlijn. Bij doelgroepkinderen wordt in ieder geval een 'warme' (mondelijke) overdracht gehouden.

5. Spreiding

De gemeente Dalfsen wil in ieder geval voorschoolse educatie organiseren in de kernen Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld. Daarbij wordt bij de verdeling van plekken eerst uitgegaan van een centraal aanbod in multifunctionele accommodaties, waarbij kinderopvang en peuterspeelzalen een gezamenlijk aanbod hebben. Overige plekken kunnen worden ingevuld door andere kinderdagverblijven. Hoe veel plekken er in iedere kern gerealiseerd moeten worden, wordt afgeleid van de wettelijke doelgroepbepaling door het Rijk.

6. Gemengde groepen

VVE is voor alle kinderen nuttig maar het aanbod richt zich op kinderen met (een risico op) een ontwikkelingsachterstand. Het komt de ontwikkeling van kinderen echter ten goede wanneer zij zich kunnen optrekken aan andere kinderen die al wat verder zijn in hun ontwikkeling. Daarom bestaat een groep van 14-16 kinderen uit maximaal 8 doelgroepkinderen. De groep wordt verder aangevuld met andere peuters die de peuterspeelzaal of het kinderdagverblijf bezoeken.

7. Programma

VVE wordt aangeboden via een wettelijk erkend programma. In Dalfsen is gekozen voor 'Uk en Puk'. Alle leidsters van de peuterspeelzalen en een leidster van kinderopvang Landstede Nieuwleusen zijn inmiddels geschoold.

8. Ouderbetrokkenheid

Een van de belangrijkste aspecten van VVE is ouderbetrokkenheid. Ontwikkelingsstimulering op een peuterspeelzaal of kinderdagverblijf heeft alleen effect als ouders zelf ook weten hoe ze de ontwikkeling van hun kind thuis kunnen stimuleren. Daarom moet er veel aandacht worden gegeven aan de communicatie met ouders (onder andere door oudergesprekken en het aanbieden van materiaal, bijvoorbeeld via de bibliotheek).

9. Kwaliteit van de begeleiding

Op een VVE groep staat minimaal één professionele leidster op 8 kinderen. In groepen van 9 tot maximaal 16 kinderen staan twee professionele leidsters. Zij hebben tenminste een opleiding Pedagogisch Werk niveau 3 gevolgd aangevuld met tenminste één module over het verzorgen van voorschoolse educatie. Er worden afspraken gemaakt over bijscholing.

10. Monitoring

Om het VVE aanbod en de doelmatigheid van de middelen te kunnen evalueren, is monitoring nodig. Daarom wil de gemeente de volgende gegevens in beeld brengen:

- het aantal (doelgroep)kinderen in Dalfsen (consultatiebureau)
- het aantal kinderen in de kinderopvang (kinderopvang)
- het aantal kinderen op de peuterspeelzalen (peuterspeelzalen)
- het aantal doelgroepkinderen dat het VVE programma volgt (kinderopvang en peuterspeelzalen)
- de manier waarop kinderen zijn toegeleid naar VVE (idem)
- scholingsniveau van de leidsters (idem)
- aantal doelgroepkinderen waarbij warme overdracht heeft plaatsgevonden (bij vaststelling subsidie).

Bijlage   Spreiding van de VVE plekken en budget

Spreiding van VVE plekken

Op basis van de gewichtenregeling is per school in kaart gebracht hoe veel kinderen er een indicatie VVE zijn in de gemeente. (kinderen van ouders met een lage opleiding krijgen een gewicht. Dit is slechts een van de manieren om tot een bepaling van de doelgroep te komen. Niet alle kinderen van laagopgeleide ouders ontwikkelen een achterstand)

Uit berekeningen van 2011 blijkt dat in Nieuwleusen relatief de meeste doelgroepkinderen te vinden zijn, namelijk 20. In Dalfsen zijn er volgens de gewichtenregeling naar verwachting ongeveer 11 doelgroepkinderen en in Lemelerveld 5. Oudleusen kent volgens de schatting 3 doelgroepkinderen en Hoonhorst 1. De gemeente gaat niet uit van het opleidingsniveau maar van een werkelijke ontwikkelingsachterstand (of hoog risico daar op). Omdat we geen ervaringscijfers hebben, gaan we in eerste instantie uit van de spreiding volgens de gewichtenregeling. We krijgen dan de volgende beoogde verdeling:

Nieuwleusen

2 combinatiegroepen kinderdagverblijf/peuterspeelzalen	(16 kinderen)
4 plekken kinderdagverblijf	(4 kinderen)

Dalfsen

1 combinatiegroep kinderdagverblijf/peuterspeelzaal	(8 kinderen)
4 plekken kinderdagverblijf	(4 kinderen)

Lemelerveld

1 combinatiegroep VVE/peuterspeelzaalwerk	(8 kinderen)
---	--------------

Oudleusen

3 plekken kinderdagverblijf	(3 kinderen)
-----------------------------	--------------

Totaal	43 kinderen.
--------	--------------

Subsidiëring is maatwerk

Voor de organisatie van VVE is ongeveer € 130.000,- beschikbaar (en nodig) voor subsidie aan peuterspeelzalen en kinderdagverblijven. Het is voor de peuterspeelzalen en de gecombineerde groepen niet mogelijk om hier al subsidiebedragen te noemen, omdat VVE in verschillende organisatievormen zal worden aangeboden en de kosten hiervoor nog niet volledig in beeld zijn. Subsidiëring is daarom echt maatwerk.

Wel zal er een standaardbedrag per VVE-plaats komen voor VVE-plaatsen in kinderdagverblijven ter hoogte van € 600,00 per VVE-plaats per jaar. Omdat in kinderdagverblijven geen extra leidster hoeft te worden ingezet en er geen compensatie nodig is voor de ouderbijdrage, is de subsidie een stuk lager voor een VVE-plek op een kinderdagverblijf dan op een peuterspeelzaal of gecombineerde groep. De subsidie is bedoeld voor extra uren die het kinderdagverblijf in het kader van het VVE-programma besteedt aan het kind.

Scholing en bijscholing van de leidsters

Er is een eenmalig bedrag beschikbaar voor scholing voor de periode 2012 – 2015. Om de kosten voor scholing zo doelmatig mogelijk te besteden, wordt dit centraal (gemeentebreed) ingekocht en geregeld. Daarom worden scholingskosten niet in de subsidie opgenomen.

Afspraken met het consultatiebureau

Met het consultatiebureau worden separaat afspraken gemaakt over een bijdrage in de kosten voor extra werkzaamheden in het kader van VVE, zoals monitoring en overleg.